

Kulturális-közéleti havilap, harminckilencedik évfolyam

2012 július Ról-ról

Sándor Erzsi: A csodafegyver (NoITV, 13+1, Szalay Tamás Lajos, 2012. június 5.)

Reflexből neki akartam ugrani Szalay Tamás Lajosnak, leírni róla, mennyire leleplező egy-egy 8-10 perces noltévés 13+1-es megjelenése, amelyben nem a riortalanyt, hanem éppenséggel saját magát, a riportert hozza abba a kényelmetlen helyzetbe: megtudok róla olyasmit, amit nem szeretnék. Mindjárt neki is ugrom, csak előbb még tisztázom, hogy Szalay Tamás Lajos *o/vasva* remek. Teleírja a Népszabadságot belpolitikával, és még saját blogra is van ideje. Dűhei megalapozottak, indulatai indokoltak. Érti ezt a pocsékságot, amit belpolitikai életnek hívunk, szabatos szavai vannak rá, sőt mondatai, oldalai. Rendes munkaholista lehet, mert cikkeinek, blogbejegyzéseinek se szeri, se száma. A legutóbbi éppen a tegnapi (június 13), amelybe a kínai videorportját is beemelte. A blogból éppen az derül ki, hogy a konjunkturális kínai szelek Nyakó képviselő úr fiát egyenesen a magyar–kínai két tannyelvű iskolába fűjték be, amin nincs mit csodálkoznom. A mellékelt nol.hu-s kínai videóból pedig az tudható meg, hogy Szalay Tamás Lajosnak biztos a memóriája és jó a keresőprogramja, mert tévedhetetlenül szedi össze Orbán Viktor 2007-es keleti veszedelmezős beszédét, és rendeli mellé a néhány héttel ezelőtt elmondottakat, amelyek szerint a miniszterelnök alig várja, hogy a Kelet szent, nagy fenekébe omoljunk. Szalay Tamás Lajos felkészült, jó tollú, jó beszédű, provokatív, elemzésre hajlamos, belemenős, munkamániás újságíró, és nem is ragadnék billentyűzetet, ha mindezek mellé nem gyártaná szakmányban a 13+1 című, a NoITV felületén megjelenő politikai videókat is.

Az ötlet rejti magában a csapdát. A tizennégy kérdésnek a világon semmi köze sincs a sporthoz, és nem lehet rájuk eldöntendő vagy x-be menekülő választ adni. Bár az is igaz, hogy a kötelező piár okán a gyakori médiamegjelenésbe taszított politikusok talán hálásak, ha előre tudják, hogy tizennégy kérdésben lesz részük, ami sok, de gyors válaszokkal elintézhető. A továbbiakban jönnek a buktatók. A legnagyobb az, hogy a tizennégy kérdésnek mind másnak kell lennie, így aztán akármit mond és akármit merészel mondani a politikus, a riporternek le kell szedálnia és hülyének is kell tettetnie magát, mert a saját játékszabályai miatt nem kérdezhet vissza. Tucatszám mehet el így kihagyott ziccerek mellett, és nem vigasztalhatja magát azzal, hogy a válaszoló politikus a válaszaiban legalább lelepleződik. Annyira máshol van már az ingerünk küszöbe, hogy egy mellédumáló politikus látványa, hallványa meg sem billenti a lelki egyensúlyunkat.

Mivel a videók internetes felületen való nézése másfajta kultúra, mint a televíziózásé, a letölthető videónak gyorsnak, pergősnek, ütősnek kell lennie ahhoz, hogy öt percen túl a képernyő előtt tartson. Erre jó lenne a tizennégy kérdés lehetősége, hiszen a néző azt lesi, hogy mennyire kreatív tartalommal hág a riporter a politikus torkára. Így aztán ha Szalay Tamás Lajos VV Izékéről kérdezi Fodor Gábort – akinek persze lövése sincsen VV Izékéről –, akkor hirtelen dühbe jövök, és már el is kattintok az oldalról. Mert az kicsit sem érdekel, hogyan pihennek rá a nagy izgalomra mind a ketten.

A pörgés és a gyorstüzelés is alapvető oldalletöltési és ottmaradási kritérium, így aztán a vágáson is múlik a siker. Azt, aki a kérdését felolvasó hangsúllyal utólag mondja bele a kamerába, akkor is gyanakodva nézem, ha közben hallom, hogy a riportalany egyébként a kérdésére válaszol. A megoldás vélhetően az, ha a riporter megtanul úgy olvasni, mintha beszélne. Különböztethetetlenül manipulációnak, haveri kvaterkázásnak gondolom az egészet, amit csak utólag élesítettek be.

A 13+1 szerény, néhány perces formátumban indult, valamikor 2010-ben, amikor még egy snittben lehetett látni a válaszoló politikus arcát és hallani a riporter felolvasott kérdéseit. Ez mára nagyjából annyit változott, hogy végig veszik a politikus arcát, és a felvett anyag után egyenként a kérdéseket. Az első esetben realtime-ban látom a várakozást, a hökkenést a politikus arcán, majd azt a kényszerképzetét is, hogy sikerült válaszolnia, a másik, technikailag fejlettebb változatban is látom, csak nem okvetlenül hiszem el – de bennem van a hiba.

Itt érkezünk el a június 5-i 13+1-hez, amely már – egyébként egy ideje – saját intróval indul. Ütős rockzenére az út közepén egy motoros csávó tűnik föl, közeledvén a bukósisakjának plexijén megcsillannak a megvult riportalanyok portréi, aztán fékez, a piros dorkó puhán érintkezik az aszfalton, a sisaktól megszabadulva már látjuk a pasit, amint lazán leszáll a mociról, oldalfegyvere helyett a No!TV-s mikrofonja után nyúl, amit az intro végén keményen bemutat a kamerának. Közben van egy pillanat, amikor igazi bunyeszként fogpiszkálót rág. Merőben érthetetlen. Nehezen tudok elképzelni bármilyen beszélgetést bárkivel, akinek fogpiszkáló lóg ki a szájából. Aggódnék, hogy lenyeli.

A június 5-i riportalanya Demeter Márta volt, akit az MSZP legutóbbi tisztújító kongresszusán beválasztottak az elnökségbe. Itt kezdem megérteni, hogy a totó mint olyan többnyire férfi hívószó, a macsós intróból előlépett, a borostánál valamivel szőrösebb keménysrác, a riporter főként a férfiakra számít. Az első kérdés: Mondja, egy jó nő mér akar szocialista lenni? Demeter Márta, az MSZP országos elnökségének tagja erre azt válaszolja, hogy köszönöm szépen a bókot.

Nem áll föl, nem hagyja ott a maga bunkóságában a vadidegen riportert, hanem mosolyog a felvétel érdekében kontúrozott szájával, és megfelel. Bólintok. Ezek szerint a az MSZP megtalálta a maga vállról indítható Selmeczi Gabrielláját, és nem fél használni. Demeter Márta semmi kivetnivalót nem talál abban, hogy egy vadidegen férfi kamerák előtt lejönözi, és Szalay Tamás Lajosnak sincsenek ez ügyben aggályai. Végül is mit várjon az ember egy tököcsávótól, aki fogpiszkálással a szájában motorozik?

Itt egy politikus lenne terítéken, de csak annyi derül ki róla, hogy nagy előnyt kovácsolna abból, hogy Angelina Jolie-ra emlékeztet, és ráadásul nem fél semmitől. Komolyan aggódni kezdek. Ha kiderülne, hogy ez az egész csak vicc, még talán meg is bocsátanám, de nem ez derül ki. Csak az, hogy a riporter bármit megenged magának, és a riportalany bármit megenged neki. Ha már Demeter Márta nem tudja magától, akkor az MSZP-s piárcsapatnak lenne dolga elmagyarázni: *nem kell* eltűnnie idegen emberek bókjait, *nem kell* megfelelnie semmiféle hím csámcsogásnak, még akkor sem, ha azt hiszi, hogy jólesik neki. Az MSZP láthatóan egyszerűen reklámarcnak használja Demeter Mártát, és ahogyan ez a reklámban szokás, ezzel a szexista fogással próbálja eladni magát. A saját elnökségi tagját egyszerű erotikus tárgyként alkalmazza, holott a termék – az MSZP – fajtája ezt egyáltalán nem indokolná. Ha kétségeim lettek volna eddig, itt azonnal megértem, miért vonyítanak a pártok a női kvóta emlegetésétől. Demeter Mártának az első kérdésnél kellett volna fölállnia és búcsút intenie a bárdolatlan riporternek, de saját magától elvárt szerepének foglyaként ezt nem merte bevállalni. Helyette magára vette az összes sztereotípiát saját magáról és a helyzetről egyaránt. A riporter – ki tudja, miért – az X-faktorról kérdez tőle, Demeter Márta arca sokat elárul: sejtelve nincsen

arról, amire választ várnak tőle. Ha most igazat mondana, és egyszerűen, direktben kijelentené, hogy fogalma sincs, miről beszél a riporter, mert nem nézi a műsort, esetleg a tévét sem, azonnal rá szavaznék. De nem! Az ő szeme előtt X-faktor-nézői szavazatok suhannak el, mire megfelelési kényszerből összevissza beszél. Szalay Tamás Lajos nem engedi kisiklani férfias, kemény markából a politikusnőt, ha már olyan készségesen belesimult. Egyik férfiközhelyet a másik után summantja be neki, és még azt is képes megkérdezni, hogy miről szól Fluor Tomi Nekem kukim van című száma. Ez a kérdés azt is megalázza, aki felteszi, és azt is, aki hajlandó válaszolni rá. Szalay Tamás Lajos egy percig sem áltathatja magát azzal, hogy ő semmiről nem tehet, ő csak megmutatta. Mert majdnem így van – csak hogy ehhez azt is tudnunk kéne, hogy ő *hol áll*. Akkor hiszek az előre kitervelt és leleplezőnek szánt kérdéseknek, ha a 13+1-edik az, hogy mért válaszol ezekre e tendenciózus, macsóista kérdéseimre, kedves Demeter Márta? De nem ezt kérdezte, hanem azt, hogy mi volt a legőrültebb dolog, amit bevállalt. Az utolsó pillanat lehetett volna, hogy Demeter Márta mondjon valamit arról, hogy egy autonóm, független személyiség miképpen gondol a politikai karrierjére. De nem. Fecsegni kezdett az egykoron fogadásból egycentisre lenyírt, szőkére festett hajáról, ami rosszul állt neki.

Íme ez az MSZP-s csodafegyver, legalább láthattuk bevetés közben. Tényleg nem tudom, mit is akarok Szalay Tamás Lajostól, hiszen nem ő itt a legnagyobb baj. Inkább megnézem a kínai riportfilmjeit, úgymint mindjárt betagozódunk.

NoiTV, 13+1, Szalay Tamás Lajos, 2012. június 5.

Tetszik

14 ember kedveli. Legyél te az első az ismerőseid közül!

Kapcsolódó írások:

1. **Sándor Erzsi: Sírni kell, ennyi az egész (Balázs Péter kabaréválogatásai, m1, 2011. június 12-től 12 részben.)** Balázs Péter nemcsak egyszerűen műsorszerkesztő, rendező, író, hanem színidirektor is,...
2. **Sándor Erzsi: Varázslatos dokumentátorok (Varázslatos gladiátorok. Dokumentumfilm, rendező Kabarcz Zsófi, producer Boros Panna, operatőr Somogyvári Gergő. HBO, 2011. június 30.)** Áll Keresztes Anna a zsúfolt járdán, és a kezében lévő...
3. **Almási Miklós: „Mit akar ez az egy ember?” (Sárközy Tamás: Magyarország kormányzása 1978–2012. Budapest, 2012, Park Könyvkiadó.)** A címet Vas Istvántól loptam, annak érzékeltetésére, hogy ilyen „könyvíróember”...
4. **Sándor Erzsi: Irén, a nő (Psota a férfiak hálójában. RTL Klub, XXI. század. Szerkesztő Lázs Sándor. 2010. április 7.)** Az RTL Klub XXI. század című műsorának internetes önmeghatározása szerint...
5. **Sándor Erzsi: Legyen ön is Vágóúr! (Legyen ön is milliomos! RTL Klub, hetente egyszer. Műsorvezető Friderikusz Sándor.)** Meg lehetne oldani szimplán is. Egy adást ki lehet bími...

Cimkék: Sándor Erzsi

